

Hänsyn vid skogliga åtgärder

- Samråd alltid med länsstyrelsen
- Planera på barmark
- Märk ut gravfältets yttre begränsning och ställ kulturstubbar (1,3 meter höga) runt om
- Märk ut enskilda gravar inom området. Ställ kulturstubbar, med god marginal utanför och runt om gravarna
- Undvik markskador och spårbildning inom gravfältet genom att köra när marken är frusen eller torr.
- Avlägsna träd inom gravfältet och på gravarna för att förhindra skador av rotsprängning och stormfällning
- Avlägsna avverkningsrester från gravfältet och gravarna så att inte lämningen döljs och riskerar att skadas vid framtida skogsbruksåtgärder

I Jämtland finns förhistoriska gravar i form av högar och flacka stensättningar. Gravarna ligger ensamma eller samlade i mindre gravfält. Gravhögar finns främst intill odlingsmarken i våra gamla jordbruksbygder och de flesta är daterade till 300-tal fram till 1000-tal. Storleken varierar mellan ett par meter i diameter till 40 meter i diameter och de är främst uppbyggda av jord.

De flesta stensättningar ligger vid sjöar och på älvstränder och kallas för insjögravar. Stensättningar förekommer också bland gravhögar i jordbruksbygd, i skogsmark och på kalvfället. De tillkom samtidigt med högarna. Stensättningarna är främst uppbyggda av stenar och kan vara runda, rektangulära kvadratiska eller triangulära.

I samiska miljöer finns också stenkistegravar, av kantställda hällar täckta av flata stena, samt sommargravar, tillfälliga gravar innan den döde fraktades till kyrkogården. En del gravar ser vi idag inte några spår av alls ovan mark, så kallade flatmarksgravar.

Gravar kan ibland vara svåra att upptäcka och avgränsa. Låga och oansenliga stensättningar kan vara mycket besvärliga att urskilja bland stensamlingar i naturen. Flera okända gravar kan finnas i området. Om gravarna bildar gravfält betraktas de i sin helhet som fornlämning. *Samråd alltid med länsstyrelsen inför planerade skogsbruksåtgärder på eller i närheten av gravar och gravfält.*

Tillstånd från länsstyrelsen krävs för:

- Markberedning
- Plantering
- Nyanläggande av väg
- Skyddsdikning
- Stubbskörd

Samråd med länsstyrelsen bör hållas inför:

- Bränning
- Åtgärder på befintlig väg
- Askåterföring
- Gödslning